

MARI JUNGSTEDTOVÁ

umírající dandy

GOTLAND

≡ KNIHA ZLIN

FLEET

Mari Jungstedtová

Umírající dandy

MARI
JUNGSTEDTOVÁ
umírající dandy

Copyright © Mari Jungstedt 2006
Published in agreement with Stilton Literary Agency
Translation © Karolína Kloučková 2013

ISBN 978-80-7473-109-9
ISBN 978-80-7473-135-8 (PDF)

Hrdinům mých všedních dnů, Cennethovi, Belle a Bassemu

PROLOG

Dvě vteřiny. Tak málo stačilo k tomu, aby se celý jeho život zhroutil. Dvě bídné vteřiny.

Hlavou se mu honily chmurné myšlenky, celé týdny mu nedaly spát. Teprve s rozedněním konečně upadal do osvobozujícího spánku. Na několik hodin myšlenkám unikl, aby se zase probudil do svého soukromého pekla, do šíravého žáru, který ho pod každodenní maskou mučivě spaloval. O tohle se s nikým podělit nemohl.

Během oněch dvou vteřin padl střemhlav do nejtemnějšího podsvětí. Nikdy by si nedokázal představit, že pravda může být tak nemilosrdná.

Chvíli mu trvalo, než přišel na to, co musí udělat. Poznání se do jeho vědomí vkrádalo pomalinku, ale neodvratně. Bude se s tím muset vypořádat sám. Už nebylo návratu, nebyla tu žádná zadní vrátka, kterými by se vyplížil ven, a mohl předstírat před světem i před sebou samým, že se nic nestalo.

Všechno to začalo, když se jednoho dne zničehonic dozvěděl tajemství, s nímž si nedokázal poradit. Nějakou dobu tu informaci nosil v hlavě. Svědila ho, škrabala a rozčilovala jako rána, která se nechce zhojit.

Možná by na to postupně zapomněl. Možná by sám sobě dokázal namluvit, že bude nejlepší nechat to být. Kdyby...

Kdyby ho zvědavost nepřiměla pátrat dál, nezapomenout a snažit se zjistit víc. I když to bolelo.

A potom přišel ten osudný den, ačkoli o tom od začátku nevěděl. Ne duševně. Tělo snad nebezpečí instinktivně vycítilo. Anebo možná ne.

Byl sám doma. Velkou část noci probděl a myslel zase na to, co mu celé poslední týdny nedalo spát. Když slyšel, jak se za okny probouzí den, s námahou vstal.

Neměl na nic chuť, stěží do sebe dostal šálek čaje. Jen tak seděl u kuchyňského stolu a vyhlížel do pošmourného dne a na protější dům. Nakonec ho frustrace vyhnala z bytu ven.

Dávno už bylo dopoledne, ale jak to v listopadu bývá, pořád ještě se úplně nerozednilo. Na chodnících ležel rozbředlý, špinavý sníh a lidé nevšimavě pospíchali kolem. Byla zima a vlhko, takže se člověk nemohl jen tak někde procházet.

Rozhodl se, že na to místo znovu zajede, i když k tomu neměl důvod. Prostě ho to jen tak napadlo. Kdyby tušil, co se stane, nevydal by se tam. Ale jako by to bylo předurčené.

Když vešel do ulice, zamykal ten muž právě dveře. Nepozorovaně ho následoval směrem dolů k autobusové zastávce. Přeplněný autobus přijel skoro okamžitě. Stáli vedle sebe v uličce a skoro se dotýkali rameny.

Před obchodním domem NK muž vystoupil a jistým krokem si razil cestu davem těch, kteří o volné sobotě vyrazili do města. Pospíchal v elegantním vlněném kabátě, s šálou nonšalantně přehozenou přes rameno a s cigaretou v ruce směrem do centra. Nečekaně zahnul do boční uličky.

Touhle cestou nikdy předtím nešel. Zrychlil se mu tep. Držel se v dostatečné vzdálenosti za ním. Pro jistotu zůstal na druhé straně ulice, ale i tak měl dobrý výhled.

Najednou mu zmizel z očí. Rychle přeběhl ulici a uviděl nenápadné plechové dveře, které skoro splývaly s ošuntělou fasádou. Opatrně se rozhlédl na obě strany. Muž musel zmizet právě tudy. Rozhodl se ho následovat. Když stiskl kliku, netušil, že jde vstříc svému osudu.

Uvnitř panovala skoro úplná tma, červená zářivka na stropě nijak moc nepomáhala. Stěny byly natřené černou barvou. Strmé schody ozdobené na každém stupni malou žárovkou vedly přímo dolů do sklepního podlaží. Bylo tady naprosté ticho. Váhavě sešel dolů a ocitl se v dlouhé, liduprázdné chodbě. V přítmí dokázal jenom tušit osoby pohybující se daleko před ním.

Bylo to za bílého dne, ale tady ve sklepě by člověk denní dobu nepoznal. Venkovní svět neexistoval. Tady platila jiná pravidla. To pochopil během několika málo minut.

Zdánlivě nekonečné chodby se splétaly do složitého systému jakéhosi labyrintu. Procházely tu temné postavy, a on mezi nimi nedokázal rozlišit tvář toho, kterého pronásledoval. Snažil se nevnímat to, co viděl všude kolem sebe, pokoušel se tomu pohledu ubránit. Všechno okolo ale usilovalo o jeho pozornost, chtělo se mu dostat pod kůži.

Zabloudil a došel k nějakým dveřím. K těm prokletým dveřím. Kéž by je byl neotevřel.

Dvě vteřiny trvalo, než mozek zaregistroval, co se před ním odehrává, než pochopil, co vidí.

Ten krátký pohled zničil celý jeho život.

Neklid byl cítit ve vzduchu už za rozbřesku.

Egon Wallin špatně spal a celou noc se otáčel ze strany na stranu. Řadový domek stál kousek od pláže hned za hradbami historického centra Visby a on celé hodiny ležel s otevřenýma očima, zíral do tmy a naslouchal rozbouřenému moři tam venku.

Počasí ale nebylo důvodem, proč nemohl spát. Po tomto víkendu bude celý jeho doposud řádný život vzhůru nohama a on jako jediný věděl, co se bude dít. K rozhodnutí dospěl během posledního půlroku a už nebylo cesty zpět. V pondělí bude jeho dvacetileté manželství minulostí.

Žádný div, že nemůže spát. Jeho žena Monika leží zachumlaná v dece zády k němu. Psí počasí ani jeho bezradnost jako by se jí netýkaly. Spí a hluboce přitom oddechuje.

Když digitální budík ukazoval čtvrt na šest, vzdal to a vstal z postele.

Vyplížil se z ložnice a zavřel za sebou dveře. V zrcadle v koupelně spatřil vyčerpanou tvář s nepřehlédnutelnými pytli pod očima, které neskrylo ani slabé světlo mlhavého rozbřesku. Zůstal dlouho stát pod sprchou.

Postavil v kuchyni na kávu. Syčení presovače se míсило s kvílením větru za okny.

Bouřka se k jeho rozpolceným pocitům dobře hodila. Byl rozčilený a v nitru cítil zmatek. Po pětadvaceti letech provozování nejpřednější galerie ve Visby, po stabilním a spořádaném životě v manželství se dvěma dospělými dětmi, nastává v jeho životě drastický zvrat. Nemůže tušit, jak to dopadne.

Nějakou dobu trvalo, než se definitivně rozhodl. Změna, kterou během posledního roku prodělal, byla fantastická a zároveň zničující. Sám sebe nepoznával, a přitom se svému pravému já přiblížil víc než kdy dřív. Procházel citovou bouří jako v době dospívání, jako by se probudil po desítkách let v bezvědomí. Nové stránky osobnosti, které sám v sobě objevoval, ho lákaly a děsily zároveň.

Navenek se choval jako vždycky, snažil se nedat nic najevo. Monika neměla o jeho plánech tušení, bude to pro ni nejspíš šok. Nestaral se o to. Jejich manželství bylo už dávno bez života. Věděl, co chce. Všechno ostatní bylo bezvýznamné.

Rozhodnost mu dodala dostatek klidu na to, aby se mohl posadit na jednu z barových židlí u moderního kuchyňského ostrůvku a vychutnal si dvojité macchiato. Otevřel noviny, vyhledal stranu sedm a spokojeně pozoroval oznámení. Bylo na pravé straně úplně nahoře, nedalo se přehlédnout. Přijde hodně lidí.

Než vyrazil procházkou do města, sešel dolů a zastavil se na kraji pláže. Slunce vycházelo každým dnem dřív. Už teď, v polovině února, bylo ve vzduchu cítit blížící se jaro. Pláž byla pokrytá typickými gotlandskými oblázky, tu a tam vyčnívaly z vody větší kameny. Mořští rackové létali nízko nad hladinou a křičeli. Vlasy se převalovaly tam a zpátky bez jakéhokoli rytmu. Vzduch byl studený a vháněl mu slzy do očí. Šedý ho-

rizont působil slibně. Přinejmenším když pomyslel na to, co bude dělat večer.

Myšlenka ho povzbudila a on vyrazil rychlým krokem k centru. Měl před sebou necelý kilometr.

Uvnitř hradeb vítr trochu zeslábl. Ulice byly tiché a prázdné. V sobotu tak brzy ráno tady nepotkal skoro nikoho. V samém srdci města, nahoře na náměstí Stora Torget, narazil na první známku života. Před supermarketem stálo pekařské auto. Zadní dveře pro zásobování byly otevřené a zevnitř bylo slyšet lomoz.

Když se přiblížil ke galerii, žaludek se mu stáhl. V pondělí opustí obchod s uměním, kterému zasvětil celý svůj dospělý život. Tady nechal svou duši a počet hodin, které tu strávil, byl nevyčíslitelný.

Zůstal stát na ulici a chvíli pozoroval fasádu domu. Velká moderní okna byla obrácená k náměstí a k ruinám kostela svaté Karin ze třináctého století. Samotný dům pocházel ze středověku a uvnitř zůstaly zachované klenby a podzemní chodby. V kontrastu k historickému rámcu nechal galerii zařídit moderně a vkusně ve světlých, vzdušných barvách s několika ojedinělými detaily, které celku dodávaly osobitý ráz. Od návštěvníků slychával na vydařenou kombinaci historického a moderního jenom chválu.

Odemkl dveře, vešel do kanceláře a odložil si kabát. Tento víkend byl pro něho osudný nejenom v soukromém životě, čekala ho taky první letošní vernisáž. Bude zároveň jeho poslední, přinejmenším tady ve Visby. Prodej galerie už prošel všemi právními kroky a nový majitel podepsal smlouvu. Všechno bylo připravené. Na celém Gotlandu neměl o prodeji nikdo nejmenší tušení.

Rozhlédl se po místnosti. Malby visely na svých místech, jenom poupravil ty, které se mu zdály nakřivo. Pozvánky rozeslali před několika týdny a všechno nasvědčovalo tomu, že přijde opravdu hodně lidí.

Brzy dorazí cateringová firma s jednohubkami. Poslední kontrola obrazů a jejich osvětlení, na kterém si dával zvláště záležet. Sytě barevné malby byly pečlivě rozmístěné, nápadné a výbušné. Expresionistické a abstraktní, plné mladistvé síly a energie. Část působila brutálně, násilně a děsivě temně. Jejich autor, Mattis Kalvalis, pocházel z Litvy. Byl mladý a ve Švédsku dosud zcela neznámý. Zatím vystavoval jenom v pobaltských zemích. Egon Wallin s oblibou sázel na neznámá jména, na nové umělce, kteří měli všechno teprve před sebou.

Došel k oknu, aby tam vystavil černobílou fotografii Matisse Kalvalise.

Když vzhlédl a podíval se na ulici, uviděl muže, který stál kousek od něj a upřeně ho pozoroval. Měl na sobě silnou černou prošívanou bundu a na hlavě pletenou čepici staženou hluboko do čela. Nejpřekvapivější na něm bylo, že měl na očích velké sluneční brýle. Uprostřed zimy, když ani právě nesvítilo slunce.

Bylo zvláštní, že tam jenom tak stál. Možná na někoho čekal.

Pokračoval bezstarostně v práci. V místním rádiu právě hráli na přání, zrovna se rozezpívala oblíbená Lill-Babs. On sám jí raději říkal jejím skutečným jménem, Barbro Svenssonová. Když narovnal jeden z brutálnějších obrazů se skoro pornografickou tematikou, musel se pousmát. Byl to takový kontrast k písni z rádia. *Miluješ mě ještě, drahý Görane?*

Když se otočil k oknu, trhl sebou. Muž, kterého předtím viděl o kus dál, se přesunul. Najednou stál těsně u okna a špičkou nosu se skoro dotýkal skla. Neznámý mu bezdůvodně hleděl přímo do očí a jediným pohybem nenaznačil pozdrav.

Egon instinktivně ustoupil dozadu a nervózně se rozhlížel po nějaké práci. Předstíral, že rovná sklenky na víno, které připravili už včera večer. A taky tácy na jednohubky, které přiveze cateringová firma.

Píseň o milovaném Göranovi dozněla a vystřídal ji Magnus Uggla s ukřičeným songem z osmdesátých let.

Koutkem oka viděl, že tajemný muž stojí stále ve stejné pozici jako předtím. Začínal se ho zmocňovat nepříjemný pocit. Není to nějaký šílenec z Psychiatrické léčebny svatého Olofa? Nehodlal se nechat rozčítit nějakým bláznem. Určitě za chvíli odejde, říkal si v duchu. Když mě tu neuvidí, přestane ho to bavit. Dveře zamkl, tím si byl jistý. Galerii neotevře dřív než v jednu hodinu, kdy začíná vernisáž.

Vyšel po schodech nahoru do kanceláře a zavřel za sebou dveře. Posadil se a vzal do ruky nějaké papíry, ale neklid cítil pořád. Musí něco udělat. Musí toho muže na ulici konfrontovat, musí zjistit, o co mu jde.

Byl naštvaný, že ho něco tak vyrušilo, seběhl dolů, ale zjistil jenom to, že muž zmizel.

Vydechl úlevou a vrátil se ke své práci.

Probudil ho silný vítr. Okenní tabulky drnčely a nějaká větev narážela do stěny domu. Moře se vzdouvalo a vítr skučel v korunách stromů. Peřina mu sklouzla na zem a on se třásl zimou. Několik radiátorů na vytopení chaty nestačilo. Přes zimu se obvykle nepronajímá, ale jemu se podařilo přesvědčit majitelku, aby udělala výjimku. Tvrdil, že pracuje pro Zemědělský úřad na studii týkající se ohroženého gotlandského cukrovarnictví, ale že projekt není dotovaný, a proto si nemůže zaplatit hotel. Majitelka chaty sice souvislost úplně nepochopila, ale bylo jí to jedno a dál se neptala. Pronajmutí chaty pro ni neznamenal žádnou práci navíc, v podstatě šlo jenom o předání klíčů.

Vylezl z postele a natáhl si kalhoty a svetr.

Musel ven, navzdory počasí. V chatě samozřejmě nechyběla kuchyň ani záchod, ale voda byla přes zimu vypnutá.

Když otevřel dveře, vítr ho udeřil do tváře a dveře se za ním přibouchly. Zaběhl za roh domu a postavil se co nejbliž ke zdi chaty směrem do lesa, kde byl vítr o něco tišší. Rozepnul zip a nechal proud dopadat na stěnu domu.

Když se vrátil do kuchyně, snědl dva banány a umíchal si proteinový nápoj, který vypil ve stoje u kuchyňské linky. Od okamžiku, kdy před dvěma měsíci všechno naplánoval, cítil naprostou jistotu, byl přesvědčený o tom, že jiná možnost neexistuje. Byl nenávisť jako posedlý, zatrpklý, a měl jedinou jasnou myšlenku. Metodicky a cílevědomě pracoval na přípravách, s extrémní pečlivostí postupoval bod po bodu. Všechno se odehrávalo v naprosté tichosti. Skutečnost, že nikdo nemá tušení, co se děje, mu ještě dodávala sílu. Měl nad tím kontrolu. Tahle výhoda mu pomůže úspěšně naplnit všechny plány. Krůček po krůčku vybrousil každický detail, až nezbylo místo pro žádné nedostatky. Čas definitivně dozrál. Byl to promyšlený, rafinovaný plán, který nebude vůbec snadné uskutečnit.

Předklonil se a díval se z okna. Ten zatracený vítr se nechtěl utišit. V bouři to bylo všechno mnohem těžší a v nejhorším případě by takový nečas mohl celý jeho plán zhatit. Zároveň to s sebou přinášelo i jisté výhody. Čím horší počasí, tím méně lidí se venku pohybuje, a tím menší riziko, že ho někdo uvidí.

Škrábalo ho v krku. Že by nastydl? Přiložil si ruku na čelo. Určitě má horečku. Sakra. Našel krabičku aspirinu a zapil dvě tablety vodou z kanystru na kuchyňské lince. Chřipka se mu teď vůbec nehodí, bude potřebovat veškerou svou sílu.

Batoh se vším potřebným měl připravený, naposledy zkontroloval, že opravdu na nic nezapomněl. Rychle zatáhl zip a posadil se před zrcadlo. Navyklými pohyby se nalíčil, nasadil si čočky a na hlavu paruku. I mas-

kování mockrát nacvičoval, aby bylo dokonalé. Když s tím byl hotov, chvíli svou proměnu pozoroval. Až se na sebe příště podívá do zrcadla, uvidí v něm tvář vraha. Byl zvědavý, jestli to bude na pohled znát.

Mattis Kalvalis byl nervózní a v poslední hodině si musel jít zakouřit každých deset minut.

– What if nobody comes? ptal se těsně před jednou svým tvrdým východním akcentem. V obličeji byl ještě bledší než obvykle a jeho hubené tělo se neklidně pohybovalo mezi obrazy. Egon Wallin mu několikrát ukázal oznámení v novinách a poplácal ho po rameni.

– Everything will be just fine – trust me.

Manažer, který umělce z Litvy doprovázel, mu velkou oporou nebyl. Většinu času proseděl před galerií, kouřil a mluvil do mobilního telefonu, očividně naprosto nedotčený mrazivým větrem.

Vypadalo to, že návštěvnost bude velká. Když otevřel dveře galerie, uviděl dlouhou frontu lidí přešlapujících v mrazivém počasí.

Mnoho známých tváří na něj vrhalo přátelské úsměvy a oči všem jen zářily očekáváním. V davu lidí proudících nyní dovnitř hledal jednu konkrétní osobu. Bude to tvrdý oříšek, dělat jakoby nic.

S potěšením konstatoval, že dovnitř právě vchází kulturní reportér místního rádia, a po chvíli si všiml ještě jednoho novináře z místních novin, který právě dělal rozhovor s malířem. Jeho hon na média byl zjevně úspěšný.

Galerie se rychle plnila návštěvníky. Se svými třemi sty čtverečnými metry ve dvou patrech byla vlastně pro Gotland nepřiměřeně velká. Ty prostory dědili v rodině z generace na generaci a Egon Wallin se snažil zachovat ze staré krásy maximum. Líbilo se mu, když mělo umění dostatek místa a mohlo se tak ukázat v nejlep-

ším světle. Malby tu opravdu dostaly to, co zasluhovaly – zářivé expresivní barvy a ultramoderní projev stály v ostrém kontrastu k nerovným stěnám. Návštěvníci se procházeli mezi uměleckými díly a usrkávali šampaňské. Galerii se linula tichá hudba – umělec trval na tom, že jeho malby má doprovázet tvorba jedné litevské rockové skupiny. Znělo to jako kompilát Franka Zappy a německé elektronické kapely Kraftwerk.

Egonovi se alespoň podařilo ho přimět, aby hudbu hodně ztlumil.

Mattis Kalvalis teď vypadal mnohem uvolněněji. Procházel mezi lidmi, hlasitě hovořil, smál se a gestikuloval svými velikými rukama tak, až cmrndal víno okolo. Pohyboval se trhavě a nekontrolovaně a chvílemi propukal v takové záchvaty hysterického smíchu, až se lámal v pase.

V jednu chvíli Egon dokonce pojal podezření, jestli není malíř náhodou pod vlivem drog, ale v následující vteřině myšlenku zahnal. Nejspíš je to jenom tím, jak z něho spadla předchozí nervozita.

– Je to nádhera, Egone. Skvělá práce, uslyšel za sebou.

Ten vtíravý, lehce chraplavý hlas by poznal snad i na několik kilometrů.

Otočil se a stál tváří v tvář Sixtenu Dahlovi, jednomu z nejúspěšnějších stockholmských galeristů. V černém koženém kabátě, v kalhotách a botách ze stejného materiálu, se slunečními brýlemi s oranžovými obroučkami a upravenou bradkou vypadal jako ne zcela vydařená kopie populárního George Michaela. Sixten Dahl vlastnil galerii na rohu ulic Karlavägen a Sturegatan ve stockholmské nejmódnější čtvrti Östermalm.

– Jsem moc rád, že se ti to líbí. A je skvělé, že jsi mohl přijet, řekl s předstíraným nadšením.

Pozvánku nechal konkurentovi v hlavním městě poslat v podstatě jenom z legrace. Sixten Dahl se pokou-

šel získat Mattise Kalvalise pro sebe, ale Egon vyšel ze souboje jako vítěz.

Oba galeristé se sešli ve Vilniusu na setkání s obchodníky s uměním z východních zemí a oběma mimořádné malby mladého umělce tehdy padly do oka. Během jedné večere se Egon Wallin posadil vedle Mattise. Dobře si porozuměli a Kalvalis dal překvapivě gotlandské galerii přednost před velkoměstem a Sixtenem Dahlem.

Hodně lidí z uměleckých kruhů se tomu divilo. I když měl Egon Wallin dobré jméno, přece jenom se zdálo zvláštní, že se malíř rozhodl pro něho. Sixten Dahl měl pověst přinejmenším stejně dobrou a Stockholm byl daleko větší.

Na tom, že se Egonův největší konkurent objevil na vernisáži ve Visby, nebylo v podstatě nic zvláštního. Vědělo se o něm, že se hned tak nevzdává. Možná si myslí, že Kalvalise přece jenom ještě získá pro sebe. Ale to se plete. Sixten totiž neví o tom, že Kalvalis už Egona požádal, aby se stal jeho agentem pro celé Švédsko.

Smlouva je hotová a čeká jenom na podpisy.

Vernisáž se vydařila. Chuť nakupovat se očividně šíří jako epidemie. Egona nikdy nepřestalo překvapovat lidské davové chování. Jestliže ta správná osoba začala dost rychle nakupovat vystavené kusy, okamžitě se vyrojila řada dalších, ochotných otevřít peněženku. Někdy měl dojem, že při hodnocení umění hraje náhoda mnohem větší roli než skutečná kvalita.

Jeden gotlandský sběratel byl naprosto nadšený a v podstatě okamžitě si zamluvil tři obrazy. To ostatní dokonale inspirovalo a začali přihazovat na další obrazy, jejichž cena podstatně vzrostla. Egon Wallin si v duchu mnul ruce. Zbytek Švédska teď bude Kalvalisovi ležet u nohou.

Kunsthistorik a odhadce Erik Mattson dostal pověření odhadnout celkovou hodnotu velkého sídla v Burgsvi-

ku na jižním Gotlandu. Hlavní kurátor aukční síně Bukowskis požádal jeho a ještě jednoho kolegu, jestli by tam nemohli zajet. Majitel rozsáhlých pozemků na Gotlandu měl velkou sbírku švédského umění z přelomu devatenáctého a dvacátého století a chtěl ji prodat. Šlo o třicet děl od leptů Anderse Zorna až po olejomalby Georga Pauliho a Isaaca Grünewalda.

Oba kolegové strávili v Burgsviku celý pátek a byl to pro ně zážitek. Staré panské sídlo se ukázalo být unikátním příkladem velmi starého gotlandského kamenného domu a oni si užívali jak překrásné prostředí, tak strhující sbírku. S manželským párem majitelů si porozuměli tak dobře, že zůstali na večeri. Noc strávili ve Strandhotelu ve Visby.

Na sobotou se chtěl Erik dobře vyspat. Měl toho hodně v plánu. Den hodlal zahájit tím, že se podívá na své nejmilovanější místo, které nenavštívil řadu let.

Hned po snídani skočil do auta a vyrazil. Nemusel jet daleko. Cíl jeho cesty ležel jenom pět kilometrů severně od Visby.

Právě když odbočoval z hlavní silnice u ukazatele s nápisem Muramaris, uviděl, že odtamtud přijíždí nějaké auto. Překvapilo ho to. V zimě tam neměl nikdo žádný důvod zajíždět.

Parkoviště nahoře u silnice bylo určeno návštěvníkům, ale teď v únoru zelo prázdnotou. Vystoupil z vozu a zastavil se na štěrkové cestě tváří k moři, které odtud mohl jenom tušit. V hloubce za stromy stíhala jedna vlna příboje druhou stejně nevyhnutelně, jako po sobě plyne rok za rokem.

Cesta byla po obou stranách lemovaná hustým lesem tvořeným nízkými křivolakými stromy poznameňanými drsnými podzimními bouřemi. Široko daleko nebyli žádní sousedé.

Když sestupoval z kopce dolů, oči se mu naplnily slzami. Bylo to už tak dávno. V korunách stromů okolo

šuměl vítr a pod nohama mu křupal písek. Byl sám, a to bylo přesně to, co si přál. Tohle byla posvátná chvíle.

Když se za zatačkou ukázal dům, začalo sněžit. Vločky se pomalu snášely z nebe a měkce mu dopadaly na hlavu.

Zastavil se a pozoroval celé místo pod sebou, zanedbanou hlavní budovu, zahradnický domek a o něco dál červenou chatu, která měla svou vlastní, pozoruhodnou historii.

Bylo to tady tak jiné než při jeho poslední návštěvě. Tehdy bylo léto a oni tady strávili dva týdny, stejně jako umělec, který tu byl na návštěvě u svého přítele. Připadalo mu, jako by od té doby uplynulo snad sto let.

Erik si vychutnával každou vteřinu, kdy mohl spát ve stejné místnosti jako on, trávit čas pod stejnou střechou. Snídat v kuchyni, kde seděl i on. Stará železná kamna od té doby nikdo nevyměnil. Stěny vyprávěly příběhy, které si mohl jenom představovat.

Teď měl celý umělecký domov jménem Muramaris před sebou. Jméno znamená krb u moře. Obdélníková hlavní budova je z vápence a má dvě poschodí. V její architektuře se originálně mísí italská renesance s tradičními gotlandskými dvorci. Velká okna s bílými příčkami míří všemi směry; k lesu, k vodě a do barokně upravené zahrady za domem, zdobené sochami, fontánkami, kamennými cestičkami a úhlednými záhonky.

Muž, který tolik ovlivnil jeho život, tady býval častým hostem, trávil tady slunečné letní týdny, koupal se, procházel podél pobřeží, maloval a trávil čas s kontroverzním manželským párem, který si nechal na tomto místě začátkem minulého století vystavět svůj sen.

I když od té doby uplynulo tolik let, silně tady jeho přítomnost cítil.

S jistými obtížemi otevřel dřevěnou branku, která se pohnula jenom s nelibostí a s táhlým zaskřípáním. Šel

dozadu za dům. Budova byla řadu let opuštěná, než ji převzal nový majitel, a bylo to znát. Omítka odpadávala, zeď obklopující zahradu se na několika místech vyvalila, v zahradě chybělo několik soch a kdysi velkolepě vyhlížející vila volala po nezbytné renovaci.

Pomalou kráčel po kamenném chodníčku lemovaném pečlivě vysazeným živým plotem. U fontány uprostřed zahrady se posadil na lavičku. Byla vlhká a studená, ale právě teď mu to vadilo stejně málo jako houstnoucí sněžení. Zrak upíral k jednomu konkrétnímu oknu. Vedlo do pokoje pro hosty, vedle kuchyně. Právě tam vznikl jeden z nejlegendárnějších švédských obrazů. Alespoň se to tak tradovalo a nebyl důvod tvrzení zpochybňovat. Umělec na obraze pracoval ve stejné době, kdy navrhl zahradu vily Muramaris. Za běsnění první světové války, v roce 1918.

Tehdy Nils Dardel namaloval obraz *Umírající dandy*. Seděl na lavičce a šeptal ta slova.

Umírající dandy – přesně jako on sám.

Po vydařené vernisáži se všichni zaměstnanci galerie přesunuli na slavnostní večeři do restaurace Donners Brunn v centru Visby. Mattis Kalvalis seděl uprostřed a bylo vidět, že si pozornost všech ostatních užívá. Okolo stolu panovala rozjařená atmosféra a Egon Wallin si pomyslel, že tenhle večer je krásným zakončením jeho starého života. Seděli při svíčkách u nejlepšího stolu ve velkolepém sklepním sále nad talíři s dokonale naservírovaným jídlem.

Vyzval k dalšímu přípitku a všichni nadšeně provolávali slávu nové hvězdě uměleckého nebe. Právě uprostřed jásotu se objevili dva noví hosté, Sixten ve společnosti mladšího muže, kterého Egon nikdy předtím neviděl.

Když procházeli okolo, zdvořile pozdravili a Sixten znovu pochválil vernisáž. Zároveň věnoval dlouhý po-

hled umělci. Co má ten chlap sakra za lubem, pomyslel si Egon. Naštěstí se usadili na druhém konci sálu Egonovi za zády.

Když později odcházel na toaletu, objevil Mattise Kalvalise, jak stojí v kuřárně ve společnosti Sixtena Dahla. Byli tam sami a očividně byli ponořeni do vážného rozhovoru. Najednou ho přepadl vztek. Rozrazil prosklené dveře.

– Co si myslíš, že tady děláš? řekl našťavaně švédsky Sixtenovi.

– Co blázníš, Egone? reagoval jeho konkurent s předstíraným překvapením. Kouříme tu, protože tohle je kuřárna.

– Nepokoušej se o žádný podrazy. Já a Mattis máme hotovou smlouvu.

– Aha, vážně? Slyšel jsem, že ještě není podepsaná, řekl Sixten, típl cigaretu a nonšalantně se okolo něj protáhl dveřmi.

Mattis Kalvalis samozřejmě nerozuměl ani slovu z toho, co si řekli. Zdálo se, že je opravdu v rozpacích. Egon se rozhodl, že z toho nebude nic dělat. Obrátil se k Mattisovi.

– We have a deal, don't we?

– Of course we do.

Když Egon s manželkou dorazili konečně domů, bylo po jedenácté. Monika si šla hned lehnout. On prohlásil, že se chce ještě na chvilku posadit, aby vstřebal a srovnal si v hlavě všechny dojmy z dnešního dne. Nalil si sklenku koňaku a usadil se v obýváku.

Teď musel jenom čekat. Chvilí přemýšlel o incidentu v Donners Brunnu, ale rychle se zklidnil. Samozřejmě že to Sixten zkoušel. Ale smlouvu s Kalvalisem podepíší hned zítra. Mají domluvenou schůzku v galerii. A kromě toho, vernisáž byla velice úspěšná. Věděl jistě, že Kalvalis u něho zůstane.

Napil se koňaku. Minuty se vlekly. Snažil se ovládnout a uklidnit se. Jestli se bude Monika držet svých návyků, stráví teď deset minut v koupelně, potom si vleze do postele a přečte ještě pár stránek z knížky. Pak zhasne lampičku a usne. Takže bude muset počkat asi patnáct minut, než bude moct odejít z domu a vydat se do hotelu. Recepce je přes noc zavřená, takže nebude riskovat, že ho někdo pozná.

Celým tělem se na setkání těšil.

Manželka si dnes dávala načas a Egon Wallin byl už pořádně našťvaný, když se konečně dostal ven. Jako by vycítila, že má něco v plánu, četla si déle než obvykle. Určitě několik kapitol.

S rostoucím napětím po těle se několikrát proplížil okolo dveří ložnice tak tiše, jak jen dovedl, a viděl, že pořád ještě svítí. Nakonec zhasla. Jenom aby si byl jistý, že opravdu usnula, počkal ještě čtvrt hodiny. Opatrně pootevřel dveře a chvíli naslouchal jejímu pravidelnému dechu. Potom se odvážil odejít.

Když vyšel na ulici, ulehčeně vydechl. Očekávání ho pálilo na rtech i na jazyku. Vyrazil rychlým krokem. Ve většině oken už bylo zhasnuto, i když byla sobota a ještě neminula ani půlnoc. Za žádnou cenu nechtěl narazit na nikoho ze sousedů. Tady se zná každý s každým. Koupili řadový domek, hned jak byl postaven. Děti byly ještě malé. Manželství bylo svým způsobem šťastné a život plynul. Egon nebyl nikdy nevěrný, i když kvůli práci hodně cestoval a setkával se s mnoha různými lidmi.

Před rokem byl ve Stockholmu na jedné ze svých obchodních cest. Vášeň ho zachvátila jako oheň a během jediné noci všechno změnila. Byl naprosto nepřipravený. Život měl najednou nový smysl, nový význam.

Sex s Monikou mu začal být skoro odporný. Reakce na jeho nepříliš srdečnou iniciativu byly v posledních

letech z její strany stejně spíš vlažné. Aktivity časem úplně ustaly, což pro něj znamenalo obrovskou úlevu. Nikdy o tom spolu nemluvili.

Teď ale hořel touhou. Rozhodl se pro nejkratší cestu okolo nemocnice a kopečků parku Strandgärdet. Bude tam za chvíli. Vytáhl mobil, aby dal vědět, že je na cestě.

Právě když chtěl zvolit číslo, zakopl a upadl. Ve tmě si nevšiml mohutného kořenu, který před ním vyčníval z cesty. Upadl hlavou na kámen a několik vteřin o sobě nevěděl. Když se probрал, cítil, jak mu po tváři stéká krev z rány na čele. S námahou se posadil. Točila se mu hlava. Zůstal chvíli sedět na chladné zemi. Naštěstí měl v kapse papírové kapesníčky a mohl si krev otřít. Na čele a na pravé tváři cítil palčivou bolest.

Do háje, pomyslel se. Zrovna teď.

Opatrně si poranění ohmatával konečky prstů. Naštěstí to nevypadalo na nic vážného, ale nad pravým obočím mu začínala růst pořádná boule.

Udělal několik nejistých kroků. Pád ho překvapil a vyděsil.

Závrať ho donutila jít zpočátku pomalu, ale už byl skoro u hradeb. A odtamtud už to do hotelu není daleko.

Minul zrovna menší průchod v opevnění směrem k moři, kterému se říká Brána lásky, když náhle v těsné blízkosti ucítil něčí přítomnost. Slyšel, jak mu něco prolétlo okolo ucha, a potom ho něco stáhlo dozadu.

Egon Wallin na smluvenou schůzku nedorazil.

Siv Erikssonová se jako obvykle probudila několik minut před zazvoněním budíku. Bylo to, jako by cítila, kdy je čas vstávat, a stačila budík vypnout dřív, než by zvonění probudilo jejího muže Lennarta. Opatrně vstala a snažila se být tak potichu, jak to jen šlo. Byla přece neděle.

Cupitala do kuchyně v teploučkých růžových pantoflích, které dostala od manžela k Vánocům. Postavila na kávu, dala si teplou sprchu a umyla vlasy. Potom si vychutnávala snídani v dokonalém klidu, poslouchala rádio a nechávala vlasy volně uschnout.

Siv Erikssonová se na dnešek těšila. V neděli měla krátkou pracovní dobu, jenom od sedmi do dvanácti, a potom ji Lennart vyzvedne a pojedou na oslavu pátých narozenin jediné vnučky. Dcera bydlí s rodinou ve Slite na severu ostrova, takže mají před sebou kus cesty. Siv připravila krásně zabalené dárky na stůl v hale. Lennart je potom vezme do auta, až bude vyjíždět. Siv mu i napsala lísteček, aby mu to připomněla.

Když dopila kávu, vyčistila si zuby a oblékla se. Dala kočce krmení a čerstvou vodu. Zvíře nejevilo nijak valný zájem vyběhnout ven, jenom se na ni podívalo a stočilo se v koši znovu do klubíčka. Vrhla ještě rychlý pohled na teploměr za oknem a musela konstatovat, že se zase ochladilo až na minus deset. Musí si vzít šálu i čepici. Její vlněný kabát je už starý a ne dost silný.

Jejich byt ležel v nejvyšším patře jednoho z domů v ulici Polhemsgatan s výhledem na severovýchodní část hradeb. Když vyšla na ulici, byla ještě skoro tma. Do práce do hotelu Wisby to měla přes kilometr, ale nevadilo jí to. Ráda chodila pěšky a taky to byl její jediný opravdový pohyb. Pracovala jako kuchařka studené kuchyně a společně s jedním z kolegů zodpovídala za servírování snídaně. V této roční době bylo v hotelu jenom málo hostů, což jí vyhovovalo. Neměla ráda stres.

Přešla ulici a pokračovala po cestě okolo fotbalového hřiště, jehož trávník pokrývala silná vrstva sněhu. Na parkovišti před Obecním kulturním domem skoro upadla na namrzlém asfaltu.

Na přechodu na ulici Krále Magnuse vedoucí rovnoběžně s východní částí městských hradeb se rozhlédla